

Lotz Károly (1833-1904)*Fiatal nő arcképe*
(*Lotz Ilona? Sándor Ilona?*)

Olaj, vászon 64 x 32 cm

Jelzés nélkül

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

Kiállítva

*A *Fiatal nő arcképe* bizonyosan szerepelt a Múcsarnokban 1933-ban rendezett *Lotz Károly emlékkiállítás* anyagában, a kép hátoldalán ugyanis egy műcsarnoki kiállítási cédula darabja található a következő szövegtörödéssel: "Méltóságos ...fai Hűvö... leány...", ami arra vall, hogy a kép Botfai Hűvös Iván gyűjteményéből származik, és egyike lehet a 292-es *Arcképtanulmány*, 295-ös vagy 297-es *Lotz Ilona* címmel kiállított műveknek.

Lotz Károly: *Lotz Ilona***Lotz Károly portéfestészete**

"Bámulatos Lotz festészetének nagy skálája; a legeszményibb, a legfenségesebb kompozícióival egy időben alkotja közvetlen élethűségű arcképeit." - írta Ybl Ervin (Ybl, 1938. 397.) Valóban, noha Lotz elsősorban monumentális falfestmények alkotójaként foglal el kiemelkedő helyet a magyar és az egyetemes művészet történetében, termékeny életének minden szakaszát végigkísérte az arcképfestés. Különösen gazdag portrésorozatok keletkeztek életének utolsó három évtizedében, amikor fogadott leányainak, Ilonának és Kornéliának szépsége inspirálta őt a tünékeny női báj megragadására.

A modell

A szokatlanul keskeny kép háromnegyed profilban beállított, sötét hajú fiatal nőt ábrázol, mélyen kivágott bál ruhában. Arcvonásai, komoly, kissé szomorkás tekintete alapján a modellben Lotz nevelt leányára, Ilonára, vagy annak ugyancsak Ilona nevű lányára ismerhetünk.

Jakobey-Lotz Ilona első reprezentatív arcképe az 1880-as évek közepén keletkezett, és fehér selyem bál ruhában mutatta az akkor még nagyon fiatal modellt. Ilona másként volt szép, mint húga. Szabályos arcvonásai, komoly és mégis lágy tekintete közelebb álltak a klasszikus szépségeszményhez, mint Kornélia hamiskás, izgató mosolya. Talán ezért is ábrázolta őt nevelőapja leginkább szemből, egyszerű, póz nélküli beállításban.

Ilona

Bár Ilona már nagykorú volt, amikor édesanyja, Onódy Anna feleségül ment Lotz Károlyhoz, a festő őt is örökbe fogadta. Nem sokkal ezután kötött házasságot Sándor Ákos tordai főispáni titkárral. Kornélia kíséretében Lotz Károly többször is meglátogatta Sándorékat, utoljára a halálát megelőző nyáron, amikor májustól szeptemberig tartózkodott náluk. Ilyen alkalmakkor születhettek az Ilonát, majd leányait, Sándor Ilonát és Andreát ábrázoló portrék.

Sándor Ilona utóbb Botfai Hűvös Iván felesége lett, ez magyarázza, hogy az 1933-as nagy Lotz-kiállításon látható családi arcképek közül több is származott a Botfai Hűvös gyűjteményből (így a 26, 40, 207, 209, 292, 295, 297. szám alattiak).

Lotz mindkét Ilonáról számtalan portrét festett. Ezek egyike az az 1890-es évek derekán készült térkép, amelyik Lotz Ilonát kékes csillogású, fehér atlasz bál ruhában jelenítette meg. A kép keskeny, hosszúkás vászonra készült, oly módon, hogy az alak éppen csak elfért a szoros határok között. Ybl említést tesz e kép Botfai Hűvös Iván tulajdonában található tanulmányáról is (Ybl, 1938. 411.). Tekintve a mű szokatlan arányait és a jelen aukción látható arckép keskeny formáját, valamint a modell által viselt ruhát, feltételezhető, hogy ez a tanulmány van előttünk.

Nem zárható ki azonban az sem, hogy a kép Lotz unokáját, Sándor Ilonát ábrázolja. Erre utal a már idézett cédulatörödé, amelyik a *Méltóságos Botfai Hűvös Ivánné leány korában* változatban képzelhető el. Ez esetben a mester egyik utolsó portréjával van dolgunk, talán a Tordán töltött nyár egyik termésével. Hogy családi arckép, azt bizonyítja a jelzés hiánya is, hiszen az ábrázolt számára nem volt jelentősége a festő aláírásának, mint ahogy kétsége sem lehetett az alkotó kiléte felől.

(o.u.)

